

दूरध्वनी क्र.०२०-२६१२०५०५, २६१२५०७४.
Email ID: cewrdpune@gmail.com

महाराष्ट्र शासन

जलसंपदा विभाग

महाराष्ट्र कृष्ण खोरे विकास महामंडळ, पुणे

मुख्य अभियंता (जसं), जलसंपदा विभाग, पुणे

सिचन भवन, बारणे रस्ता, मंगळवार पेठ, पुणे- ४१०११

जा.क्र.मुअ(जसं)/का.आ-२/(५२/२०१९)/प्रशा-८/ No ०२६९ दिनांक: ०७ JAN 2021

ज्ञापन :

विषय : मे.नाईकनवरे प्रोफाइल्स कन्स्ट्रक्शन प्रा.लि. म्हाळुंगे ता.मुळशी जि.पुणे या संस्थेस मुळशी (बोगद्या) मध्यम प्रकल्पा मधून पिण्यासाठी (घरगुती) पाणी वापरासाठी बिगर सिचन मोठया प्रमाणात पाण्याचा हक्क (Bulk Water Entitlement) प्रस्तावास मंजुरी मिळणेबाबत

- संदर्भ :**
- १) शासन निर्णय क्रमांक संकीर्ण २०१५/(४४/१५)/सिव्य(धो), दि. १७.११.२०१६
 - २) शासन निर्णय क्रमांक संकीर्ण २०१८/(५११/१८)/सिव्य(धो), दि. ०१.१२.२०१८
 - ३) शासन निर्णय क्रमांक बिसिंआ-२०२०/(१३/२०)/सिव्य(धो-२), दि. ११.११.२०२०
 - ४) मा.कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र कृष्ण खोरे विकास महामंडळ, पुणे यांचे पत्र जा.क्र.मकृखोविमं सिव्य-१/३७/(५६३/२०१९)/११३, दि. ०७.०१.२०२०
 - ५) मुख्य अभियंता(जसं), जलसंपदा विभाग, पुणे यांचे पत्र जा.क्र.मुअ(जसं)/(५२/२०१९)/प्रशा-८/५३९०, दि. २१.१२.२०१९
 - ६) अधीक्षक अभियंता, पुणे पाटबंधारे मंडळ, पुणे यांचे पत्र जा.क्र.पुपामं/बिगर सिचन/९२७८, दि. १८.१२.२०१९

जलसंपत्ती नियमन प्राधिकरण (सुधारणा व पुढे चालू ठेवणे) अधिनियम २०११ यातील कलम ५ मधील १६ (क) (१) नुसार, जलसंपत्ती प्रकल्पामधील पाण्याचे क्षेत्रीय वाटप राज्य मंत्रीमंडळस्तरावरुन करण्याची तरतुद करण्यात आली आहे. त्या तरतुदीनुसार संदर्भीय शासन निर्णय क्र. १ अन्वये, राज्यातील पाटबंधारे प्रकल्पातून पिण्यासाठी १५% व औद्योगिकसाठी १०% व सिंचनासाठी ७५% क्षेत्रीय वाटप राज्य मंत्रीमंडळाने निर्धारित केले आहे.

संदर्भीय शासन निर्णय क्र. १ अन्वये, बिगर सिचन पाणी आरक्षण प्रस्तावाना मंजूरी देण्यासाठी क्षेत्रीय वाटपाच्या मर्यादेनुसार सुधारितस्तर निश्चित करण्यात आलेला आहे. सदर शासन निर्णयातील परिच्छेद ३ अन्वये मा.मंत्रीमंडळ उपसमितीच्या मान्यतेनुसार संदर्भ पत्र क्र.३ मंजूरीचे पत्र शासनाने निर्गमित केले आहे.

त्यानुसार, मे.नाईकनवरे प्रोफाइल्स कन्स्ट्रक्शन प्रा.लि. म्हाळुंगे ता.मुळशी जि.पुणे या संस्थेने मौजे म्हाळुंगे येथील गट क्रमांक C/३ ते C/७, C/९ ते C/१४ मधील ५.०९ हेक्टर क्षेत्रावरील “नियोजित गृहप्रकल्पाकरीता” घरगुती (पिण्यासाठी) प्रयोजनासाठी मुळशी (बोगद्या) प्रकल्पामधून बिगर सिचन पाणी आरक्षण प्रस्तावास शासनाने मंजुरी दिल्यानुसार प्रदेश कार्यालय त्याचे खालीलप्रमाणे सविस्तर “ज्ञापन” निर्गमित करीत आहे.

सदर संस्थेची घरगुती पाणीवापरासाठी सन २०३१ मधील लोकसंख्या ३७०२ इतकी गृहित धरून महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमन प्राधिकरण मुंबई यांचे आदेश १०/२०१८ दि. २५.०६.२०१८ नुसार, विशेष नगर वसाहतीना अनुज्ञेय असलेल्या ९० लिटर/माणशी/दिन प्रमाणे निकष विचारात घेतले आहे. त्यानुसार संस्थेची घरगुती पाणीवापरासाठी एकुण ०.१२१६ दलघमीची मागणी येत असून त्यामध्ये ३०% पाणी पुनर्वापर वापराद्वारे प्रस्तावित असल्याने ते वगळून ०.०८५१ व २०% वहनतूट धरून निव्वळ मागणी ०.१०२ दलघमी इतकी खालीलप्रमाणे मंजूर करण्यात आली आहे.

- ९) ज्या जागेचा संस्थेने विकास केलेला आहे, त्या जागेतील इमारतीवरील व पेवर्मेंट केलेल्या मोकळ्या जागेवरील पावसाच्या पाण्याचे भूजल पुनर्भरण करणे (Rain water harvesting) आणि पुनर्वापराद्वारे (Recycling) अशा पाण्याचा वापर गार्डनिंग इत्यादीसाठी करण्यात यावा.
- १०) ही मंजुरी म्हणजे पाणी पुरवठयाची हमी नव्हे. नैसर्गिक किंवा इतर काही अपरिहार्य कारणांमुळे तलावात पाणी कमी पडल्यास मंजूर पाणी पुरवठयाबाबत शासन जबाबदार राहणार नाही. कमी पाणी उपलब्धतेच्या वर्षात त्या वर्षापुरती मंजूर पाणी पुरवठयात कपात करण्याचा अधिकार जलसंपदा विभागाच्या कार्यकारी अभियंतांना राहील. परिणामी कोणत्याही प्रकारच्या नुकसानीची जबाबदारी शासनावर राहणार नाही. तसेच उद्भव ठिकाणी पाण्याची कमतरता असल्यास संस्थेस आरक्षित पाण्याची शाश्वती देता येणार नाही.
- ११) जलाशयातील / कालव्यातील पाण्याच्या दर्जा / गुणवत्तेबाबत जलसंपदा विभाग जबाबदार राहणार नाही, व त्यास जबाबदारी धरता येणार नाही.
- १२) संस्थेस उपलब्ध पाणी जलाशय / कालवा / नदी मधून थेट उचलावे लागेल. तलावाचे निम्न पातळी तलांकापर्यंत पाणी जँकवेलमध्ये घेण्याची व्यवस्था करावी लागेल व पाणी पुरवठयाचे तसेच योजनेच्या बांधकामाचे संबंधात आराखड्यास जलसंपदा विभागाच्या कार्यकारी अभियंता यांची बांधकामापूर्वी पूर्व सहमती घ्यावी लागेल. व त्यास जलसंपदा विभागाचे प्रचलित नियम तसेच शासन / महामंडळाने वेळोवेळी मंजूर केलेले नियम व अटी अर्जदार संस्थेवर बंधनकारक राहील.
- १३) पाणी आरक्षण मंजूर केल्यानंतर प्रत्यक्ष पाणीपुरवठा हा संस्थेने जलमापन यंत्र बसविल्यानंतर दिला जाईल. स्काडा आधारित अल्ट्रासोनिक प्रवाह मीटर सर्वांना बसविणे अनिवार्य आहे. जर मीटर मध्ये बिघाड / ना दुरुस्त / काम करीत नसल्याचे आढळून आल्यास, जलसंपदा विभागामार्फत शेवटची तपासणी केलेल्या तारखेपासून दंडनीय दराने बिलाची आकारणी केली जाईल
- १४) खाजगी संस्था / औद्योगिक संस्थेने वेगवेगळ्या विगतवारीसाठी एकच वॉटर मीटर बसविल्यास त्याच्या परिसरात वापरलेल्या सर्व पाण्याची आकारणी औद्योगिक दराने पाणीवापर म्हणून गृहित धरला जाईल. तथापि जर संस्थेने विगतवारीप्रमाणे वेगळी वॉटर मीटर बसविण्याची व्यवस्था केली असेल तर आशा प्रत्यक्ष पाणीवापराप्रमाणे पाणीपटटी आकारणी लागू केली जाईल.
- १५) संस्थेने १ महिन्याच्या आत योजना कार्यान्वीत होण्यापूर्वी स्वखर्चाने जलमापन यंत्र बसविण्याची व्यवस्था करावी. संस्थेने विहित वेळेत मीटरची व्यवस्था न केल्यास विभागीय कार्यालयाने जलमापन यंत्रणेच्या अनामत ठेव रक्कमेतून जलमापन यंत्र बसविण्याची कार्यवाही करावी. त्यासाठी कमी / अधिक रक्कम लागल्यास बिगर सिंचन देयकामध्ये वळती करावी. प्रत्यक्ष जलमापन यंत्र बसविल्याशिवाय योजना कार्यान्वीत करण्यास परवानगी देण्यात येऊ नये.
- १६) जलमापनाची व जलमापन मीटर व्यवस्था तपासण्याचा अधिकार शासनास राहील. ह्या व्यवस्थेवर आधारित पाणी वापराचा दैनंदिन अभिलेख संस्थेने ठेवावा हा अभिलेख शासनाचे अधिकारी केंव्हाही पाहू शकतील. हा अभिलेख नीट ठेवल्याचे दिसून न आल्यास प्रत्यक्षांत केलेल्या पाणी वापरासंबंधीचा अंदाज जलसंपदा विभागाचे कार्यकारी अभियंता ठरवतील व हा अंदाज अंतिम राहील व संस्थेवर तो बंधनकारक राहील.
- १७) बारमाही कालवा उद्भव असेल तर २ महिना व आठमाही कालवा उद्भव असेल ६ महिने पाणी पुरेल एवढया साठवण क्षमतेचा तलाव स्वखर्चाने बांधणे आवश्यक राहील. तसेच नदी अपरिहार्य उद्भव असेल तर ज्या नदीत सिंचनासाठी बारमाही पाणी सोडले जाते, त्या नदीवरील पाणी पुरवठा योजनेसाठी १ महिन्याच्या गरजेएवढी साठवण क्षमता व इतर नद्याबाबत मात्र ६ महिन्यांच्या गरजेएवढी साठवण क्षमता असणारा तलाव बांधणे आवश्यक राहील. तसेच कोणत्याही परिस्थितीत वरील धरणातून पाणी सोडले जाणार नाही.

२४) व्यापारी संस्था / खाजगी वसाहती / नागरी वसाहती (Townships) साठी बांधकाम चालू असे पर्यंत वापरलेल्या पाण्याकरिता औद्योगिक (प्रक्रिया) दराने पाणीपटटी आकारण्यात यावी व बांधकाम पूर्ण झाल्यावर (वापर परवाना मिळालेनंतर) होणा-या पाणीवापरासाठी ठोक जलदर आदेश १/२०१८ मधील परिच्छेद ४ नुसार पाणीपटटी आकारणी करावी, अथवा वेळेवेळी निर्गमित होणा-या MWRRA / शासन निर्णयानुसार आकारणी करावी. दोन्ही वापर एकाच वेळी चालू असल्यास त्यासाठी वेगवेगळे मीटर बसवावेत व त्यानुसार आकारणी करावी.

२५) सदर करारनामा जास्तीत जास्त सहा वर्षासाठी वैधता राहील. करारनामा कालावधीत MWRRA ने बनवलेले हक्क, निर्धारित अटी आणि नियम दरप्रणालीतील बदल पाणी वापरकर्ता संस्थेस बंधनकारक राहील.

२६) शासन निर्णय क्रमांक संकीर्ण-२०१०/(४०७/१०)/सिंव्य(धो), दि.२९.०६.२०११ अन्वये करारनामा करताना बिगर सिंचन पाणीवापर कर्ते अंतिम पाणी मागणीप्रमाणे टप्पाटप्प्याने पाणीवापर करण्याचे नियोजन नमुद करु शकतील. त्याप्रमाणे महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमन प्राधिकरणाचे आदेश क्रमांक ०१/२०१८ मधील तरतुदीनुसार कार्यवाही करण्यात यावी.

२७) शासन निर्णय क्रमांक संकीर्ण २०१८/(५११/१८)/सिंव्य(धो), दि.१.१२.२०१८ नुसार, पाणी आरक्षण व्याख्या व व्याप्ती निश्चित केली आहे. त्यामध्ये पाणी आरक्षण ऐवजी पाण्याचा हक्क (Bulk Water Entitlement) ही संज्ञा निश्चित केली आहे. पाण्याचा हक्क मंजूरी देतांना पुढील ३० वर्षाचा कालावधी विचारात घेऊन भविष्यकालीन पाण्याची गरज परिणित केली जाते. व त्यानुसार आरक्षण परिमाण काढले जाते. तथापि हे परिमाण म्हणजे पाण्याचा दर वर्षाचा हक्क असे समजून त्याचा वापर करण्याचा व दरवर्षी पाणी नियोजन त्याप्रमाणे करण्याचा कल असतो. वास्तविक हा समज चुकीचा आहे. पाण्याचा हक्क हे वाढत्या लोकसंख्येच्या प्रमाणात दरवर्षी हे आरक्षणाच्या परिमाण वाढत जाणे अपेक्षीत आहे. पुढील परिच्छेदानुसार मान्यता देण्यांत येत आहे.

“This reservation is only the letter of support for the, water supply scheme or the industry as the case may be. Actual quantity of water that will be supplied every year shall be governed by the entitlement granted to the water user entity by the River Basin Agency based on the population and the reasonable use norm decided by this Authority and the yearly allocation declared by the prescribed Authority on the basis of reservoir contents of the year and shall be subjected to various provisions in the agreement that will be signed by the water user entity with River basin Agency”

२८) घरगुती पाणी वापरास कायमस्वरूपी परवाना देण्यात यावा. औद्योगिक संस्थामध्ये काळाच्या ओघात मोठ्या प्रमाणात बदल होत असतात. त्याची मालकी, उत्पादन प्रकारातील बदल, विस्तारीकरण इत्यादीमुळे त्यांचे सर्वसाधारण पाणी आरक्षणाकरीता परवान्यांची मुदत २५ वर्षासाठी करून त्यानंतर आवश्यकतेप्रमाणे त्यांचे नुतीनकरण करण्यात यावे.

२९) शासन निर्णय क्रमांक संकीर्ण २०१२/(प्र.क्र.२०/२०१२)/सिंव्य(म), दि.०८.०३.२०१८ अन्वये, “धरणाच्या जलाशयाच्या व पायथ्यालगतच्या अंतराच्या निषेध क्षेत्र” व शासन परिपत्रक क्र.पूनि २०१८/(१८२/२०१८)/सिंव्य(म), दि.०३.०५.२०१८, “निषेधक पूरेषा (Blue Line) / नियंत्रक पूरेषा (Red Line) मधील मार्गदर्शक तत्त्वानुसार” व प्रचलित शासन निर्णयानुसार, अशा बांधकामाना बिगर सिंचन पाणीवापर लागू राहणार नाही.

३०) कालवातून पाणी उचलण्याचे प्रस्तावित असल्यास सिंचन आवर्तन कालावधी व्यतिरिक्त इतर कोणत्याही वेळेस अतिरिक्त पाणी सोडण्यांची मागणी करता येणार नाही.

३१) संस्थेने ज्ञापनाच्या दिनांकापासून ३ वर्षाच्या आत योजना पूर्ण करून मंजूर पाणी आरक्षणाप्रमाणे पाणीवापर केला पाहिजे, तसेच न केल्यास ३ वर्षानंतर सदर पाणी परवाना आपोआप रद्य होईल, याची नोंद घ्यावी.